

Foto: Astrid E. Jørgensen

GEOGRAFISK HAVES VENNER

Nyhedsbrev nr. 3 – 2011

www.geografiskhavesvenner.dk

Efteråret står for døren.

Af Hans Jørn Anhøj

Både i den hjemlige have og i Geografisk Have nærmer efteråret sig hastigt ovenpå en sommer, hvor gråvejr og regn har fyldt rigeligt både i ferien og til andre tider.

Som de følgende eksempler viser, har sæsonen dog alligevel budt på gode oplevelser i Geo´:

- Det blev endnu et succesfuldt plantemarked grundlovsdag - i dejligt vejr og med stort set samme besøgstal som de tidligere år. Der var næsten 5.000 gæster og overskuddet blev ca. 75.000 kr. excl. Havens entréindtægt.

- Åbningen af udstillingen med engelske roser den 9. juli havde stor tilslutning, og regnen udeblev næsten til den udendørs del af arrangementet var slut, men så plaskede det også ned, mens alle gæsterne ilede ind i væksthuset til hyggesnakken, kaffe m.m.

- Lysfesten den 12. august blev gennemført under konstant truende, mørke skyer, men vejret var lunt, og der faldt kun få dråber. Den helt særlige stemning, som opstår, når alle lysene rundt i haven tændes, og mørket falder på, lykkedes fuldt ud til glæde for de mange, der havde fundet vej til haven. Jeg tror de fleste, der har lagt vejen forbi, er enige med mig i, at det igen har været en fin sommer i Geografisk Have – og stor ros til havens personale for de mange gode arrangementer henover hele sommeren og efteråret til glæde for alle haveinteresserede.

Med udgangen af september slutter sæsonen i Geografisk Have officielt, men husk at der endnu er nogle arrangementer i sæsonprogrammet, og at den

lille låge ved hovedindgangen altid står åben, så du kan komme ind og nyde de fantastiske efterårsfarver!

Foto: Astrid Jørgensen

Blomstrende væksthuse om sommeren!

Haveinspektør Astrid E. Jørgensen

I en regnfuld sommer er væksthuse i Geografisk Have et frelsende læ; derfor mere fokus på beplantningen dér.

Kameliablomstringen er for længst slut, men den blå skærmilje, Agapanthus, lyser op sammen med hortensia i blå og rosa.

Som bund for de grønne kamelia-træer er plantet hvide og rosa kæmpe flittig-lise samt hvide fredsliljer og røde kannar.

Men til væksthus 3 har haven i forsommeren fået foræret en helt speciel, rosa og storblomstret nerie (Nerium oleander).

Den smukke plante stammer fra Vatikanets have, hvor den blev oplevet i 1966.

En stikling blev taget med hjem til Danmark af giverens svigermor, og stiklingen voksede til. Den blomstrede og har gennem årene givet masser af aflægere. Så nu har vi pavelige nerier i Geografisk Have.

"Nerie oleander" Foto: Astrid Jørgensen

For 5 år siden fik haven en helt anden plante foræret, nemlig den australske kængurofod.

En dame, hvis barnebarn havde haft frøene med hjem til sin mormor, kom med en lille fin grøn, græsagtig plante, som nu er blevet rigtig stor med 1.5 m høje blomsterstængler. Kænguro'fødterne' står mod nord – ud mod dyrefolden - i væksthuse 2.

Rabataftale

Som medlem af Geografisk Haves Venner får du rabat på billetprisen ved besøg på Trapholt Kunstmuseum i Kolding og museet på Koldinghus.

NB! Medlemskortet skal medbringes.

Gæt en plante i september

Af Merete Høgså

En septembertur i Geografisk Have byder stadig på mange blomstrende planteoplevelser. Denne gang er det stauder, der skal gættes på.

Opgave 1: Dette er en rigtig god efterårsstaude. Selvom der er masser af regn og blæst, holder den sig rank og stivstillet fra juli og helt hen i november. Den bliver ca. 80 cm høj og kan kendes på de mørkegrønne lancetformede, savtakkede blade, der sidder korsvis modsatte i etager. De mørkrosa blomster sidder i tætte aks og ligner lidt slange(due)hoveder. I GH findes den i Nordamerika, hvor den er naturligt hjemmehørende.

Opgave 2: Planten er en grålig halvbusk på op til 1 m, danner i august store løse klaser af små, blåviolette blomster. Bladene ligner lidt nældeblade, er nær beslægtet med lavendel og har også en stærk duft; men den blomstrer først, når lavendel er afblomstret, og den bliver højere. Skal vinterdækkes, da den fryser ned om vinteren. Den stammer fra Centralasien og Kina og blev i forrige århundrede opdaget af en russisk general, der lagde navn til planten. I GH træffes den i Antistresshaven.

Opgave 3: En virkelig tiltrækkende og iøjnefaldende staude i sensommerbedet. Blomsten er kendetegnet ved den hævede kurvbund som består af rørformede skiveblomster, der sidder helt tæt sammen. Rundt i kanten sidder tungeformede randblomster, der fungerer som blikfang for insekter (planten findes i mange stærke farver). Ved afblomstringen forsvinder randblomsterne helt og den hvælvede midte, der ligner en stikkende kugle, sidder dekorativt tilbage. Planten gror vildt i Nordamerika. I GH træffes den i stauderhaven og i krydderurtehaven.

Opgave 4: Denne plante træffes vildt i skov, krat, parker og haver – steder, der er rige på næring og kalk. Den bliver op til 80 cm høj og det karakteristiske er de skrueformede blade op ad stænglen og de mange (op til 70 stk. på hver stængel) små blomster, der er brun/grønlig med violette indersider. Rådyr nærer en forkærlighed for at æde dem, da blomsterne er rige på nektar; de ved ikke, at planten er en fredet orkidéart og hverken må plukkes eller ødelægges. I GH har planten bredt sig lystigt i hele haven.

Alle gode gange tre:

Høstmarked i Geografisk Have

Af Astrid E Jørgensen

Søndag den 4. september er dagen, hvor årets høstmarked finder sted fra 10 – 17.

Geografisk Haves Venner og Kolding Havekreds er sammen med Haven arrangører af markedet, hvis omkring 40 stande har et bredt udvalg af tilbud, som naturligvis bærer præg af årstidens frugter.

Standene vil alle være placeret på østsiden af alleen i et område, hvor de helt naturligt understreger det flotte landskab.

Foto: Astrid Jørgensen

Som noget nyt vil lyden af Havens vindharper i træerne blive suppleret af musik, idet én af forårets kunstmalere på dagen har smidt malerkitlen og optræder i høj hat og sort frakke med sin lirekasse.

Som sidste år vil der for børnene være mulighed for at se markedet fra hesteryg ad stierne gennem Japan, over plænen, gennem Rosariet, forbi grotterne og op til Rosenhaven.

Vi håber meget, at I støtter op omkring det festlige marked.

Medlemmer af Haven og af Geografisk Haves Venner har naturligvis fri adgang, når medlemskortet fremvises i Indgangen.

Indsamling af rhododendron i Kina

Af Hans Jørn Anhøj

Jan Brodersen, Taulov, holder meget af rododendron. Så meget, at hele hans have er fyldt med et væld af spændende arter!

Interessen for rododendron er så stor, at Jan flere gange har deltaget i indsamlingsrejser i Kina – senest en indsamlingsekspedition til Yunnanprovinsen i 2010. Formålet var at finde så mange rododendronarter som muligt og hjemtage frø af dem. På grund af dårligt vejr, sammenstyrtede veje og ekstreme højder, blev det en meget hård og krævende - men samtidig en meget smuk tur med flere udfordringer, end deltagerne havde drømt om

Foto: Frank Hansen

Det er særligt den seneste rejse vi skal høre om og se billeder fra, når Jan Brodersen holder foredrag i Geografisk Haves væksthuse søndag den 9. oktober. Der vil dog også blive formidlet af Jan Brodersens store viden om de forskellige rhododendronarter og deres muligheder i vore haver.

I tilslutning til foredraget sælger Jan Brodersen et antal planter af egen produktion – bl.a. planter produceret af frø indsamlet i Kina.

Gærdesmutten

Af Jørgen Chemnitz

Ifølge personalet i Haven har gærdesmuttebestanden rejst sig hurtigt ovenpå 2 iskolde vintre, hvor masser af gærdesmutter har måttet lade livet.

Det er selvfølgelig muligt, at havens gærdesmutter hører til den del af bestanden, der trækker sydpå om vinteren.

Glædeligt er det i hvert fald, at besøgende kan opleve den lille iltre fugl med halen strittende lige i vejret. Gærdesmutter ses ofte lavt og i nærheden af buske og tæt vegetation.

Det er Danmarks næstmindste fugl - kun overgået af fuglekongen.

Gærdesmutter lever af små insekter og edderkopper og hævder territoriet hele året. Det vil sige, at dens sang kan opleves året rundt. Sangen er meget kraftig, ikke mindst når vi tager fuglens beskedne størrelse i betragtning.

Hannen er polygam (yngler med flere hunner). Han tiltrækker flere hunner til sit territorium ved at bygge mange reder.

I modsætning til de fleste andre polygame fugle hjælper han faktisk til med pasning af ungerne i alle rederne. Det kan måske forklare at han er lidt skinger i stemmen: 'Flere koner og mange børn.....!'

Rhododendron fra Kina

Foredrag af Jan Brodersen

(Se omtale af foredraget)

Søndag den 9. oktober kl. 19.00

I Geografisk Haves væksthuse

Pris for GHV medlemmer 40,00 kr. incl. kaffe/the og kage (øvrige 60,00 kr.)
Selv om væksthuse vil være lune, tilrådes varmt tøj og måske et tæppe.

Der vil være mulighed for at købe rhododendron af Jan Brodersens egen produktion.

Indenfor havehegnet

Af Astrid E. Jørgensen

Sæsonen går på hæld, og vi har haft mange glade gæster, selvom det har regnet og regnet.

Roserne har hængt med næbbet, men der var stor sejr til én bestemt rose, nemlig den ranke og rosafarvede Austin-rose, Queen of Sweden, der i konkurrence med Ingrid Bergmann løb af med sejren som Den smukkeste Rose 2011.

Nu er så afstemningen om Den Dejligste Dahlia 2011 i gang, blandt de farvestrålende blomster i Dahliahave og -skov.

Sidste års vinder blev Yellow Sneazy. Den kan i år ses i Krydderhaven.

Sidste års nr. 2, den smukke lilla Melody Fanfare, skulle have prydet de tre rødlerfade på Væksthustorvet her i sommer.

Men hvor uheldig kan man være?

Det viste sig sidst i juli, da de indkøbte dahlia sprang ud, at de slet ikke er den lilla Fanfare, men har en hvid blomst med brunt – åh, nej!

Husk, at der kan stemmes helt ind til 25. september, hvor FRÅDS med FARVER, løber af stabelen – et arrangement, hvor Torben N. Lauritzen fortæller om plantning, pleje og vinteropbevaring af dahlia – i Væksthus 3.

I september, søndag den 18., kommer Bjarne Haahr tilbage til haven – sidste års arrangement måtte uheldigvis aflyses. Det var ikke den kendte komponist og pianists skyld, men helt sikkert er det, at det vil blive dejligt vejr, når Bjarne Haahr kommer, og vi skal synge 'Septembers himmel er så blå' og alle de andre gode sensommersange – i Væksthus 3.

Efter havens lukning den 30. september fortsætter arrangementerne med flere dages sørøverskattejagt med leg og læring i ugen op til efterårsferien, beskæringskurset VILDSKUD, VANRIS & VARMEMESTERBESKÆRING sidst i oktober og sidst i november dekorationsmateriale dagen NATURLIG JUL.

Løsning på 'Gæt en plante' fra side 2:

Opgave 1: Duehoved (Chelone oblique)

Opgave 2: Perovskia /Russisk salvie

(Perovskia atriplicifolia)

Opgave 3: Hvid purpursolhat (Echinacea purpurea)

Opgave 4: Skovhullæbe (Epipactis helleborine)